

USMERNENIA ECDC

Riadenie osôb v kontakte s pacientmi s multirezistentnou tuberkulózou (MDR TBC) a extrémne rezistentnou tuberkulózou (XDR)

Zhrnutie

Problém

Multirezistentná tuberkulóza (MDR TBC) a extrémne rezistentná TBC (XDR) predstavujú závažné ohrozenie verejného zdravia, ako aj veľký problém v oblasti prevencie TBC a boja proti nej v Európskej únii a Európskom hospodárskom priestore (EÚ/EHP). So zvyšovaním počtu osôb postihnutých multirezistentnou tuberkulózou alebo extrémne rezistentnou TBC sa zvyšuje aj počet osôb, s ktorými prichádzajú do kontaktu – a presne tieto kontakty treba identifikovať a primerane riadiť. Problém predstavuje predovšetkým riadenie osôb v kontakte s pacientmi s multirezistentnou tuberkulózou alebo extrémne rezistentnou TBC, keďže informačná základňa najlepších postupov je veľmi obmedzená.

Usmernenia pre verejné zdravotníctvo

Tento dokument predstavuje najnovšie vedecké dôkazy a stanoviská odborníkov k danej téme, ktoré slúžia ako usmernenia v otázkach týkajúcich sa riadenia osôb v kontakte s pacientmi s multirezistentnou tuberkulózou alebo extrémne rezistentnou TBC. Usmernenia sú určené pre odborníkov v oblasti verejného zdravotníctva a tvorcov politik v členských štátoch EÚ/EHP, ktorí pripravujú národné usmernenia alebo odporúčania pre riadenie osôb v kontakte s pacientmi s multirezistentnou tuberkulózou alebo extrémne rezistentnou TBC.

Dve možnosti

V prípade TBC citlivej na lieky sa ukázalo, že účinný spôsob znižovania rizika vypuknutia TBC u infikovaných kontaktov predstavuje poskytnutie preventívnej liečby jednotlivcom s latentnou infekciou TBC (LTBI). Uvedená koncepcia je platná aj v prípade multirezistentnej tuberkulózy alebo extrémne rezistentnej TBC, obmedzuje ju však aktuálny nedostatok liekov s preukázateľným účinkom proti multirezistentnej tuberkulóze alebo extrémne rezistentnej TBC, ktoré vykazujú príпустný profil nežiaducich udalostí u inak zdravých jedincov.

Alternatívou preventívnej liečby je poskytnutie informácií a kontrola s dôkladným klinickým sledovaním určených kontaktov, u ktorých sa predpokladá LTBI. Tým sa zaisťujú včasné zistenie príznakov TBC s cieľom začať čo najskôr liečbu v prípade rozvinutia tohto ochorenia.

Nedostatok spoľahlivých dôkazov

Existuje len veľmi málo dôkazov o preventívnej liečbe multirezistentnej tuberkulózy alebo extrémne rezistentnej TBC. Štúdie týkajúce sa prínosu a nežiaducich udalostí preventívnej liečby nie sú presvedčivé. Nedostatok spoľahlivých dôkazov obmedzuje poskytovanie usmernení v tejto oblasti a pripravené odporúčania vychádzajú prevažne zo stanovísk odborníkov. Keďže súčasná informačná základňa neobsahuje pokyny ani pre zamietnutie, ani pre podporu preventívnej liečby aktuálne dostupnými liekmi, treba zdôrazniť, že v prípade infekcie multirezistentnej tuberkulózy alebo extrémne rezistentnej TBC sú platné obe uvedené možnosti.

Stanoviská odborníkov

Skupina odborníkov vyjadrila podporu dvom rôznym možnostiam: preventívnej liečbe a dôslednému klinickému sledovaniu. Vo svojich stanoviskách presadzovala túto hlavnú zásadu: súčasťou hodnotenia kontaktov pacienta s multirezistentnou tuberkulózou alebo extrémne rezistentnou TBC musí byť komplexné hodnotenie rizika. V individuálnom hodnotení rizika sa musia zohľadniť tieto skutočnosti: riziko vývinu ochorenia TBC u kontaktnej osoby pacienta s multirezistentnou tuberkulózou; vzorec citlivosti na lieky v prípade zdrojového prípadu infekcie; riziko nežiaducej udalosti po užití lieku kontaktnou osobou v prípade začatia preventívnej liečby. Pokiaľ ide o extrémne rezistentnú TBC, dostupné možné liečebné režimy sú veľmi obmedzené a nepreukázala sa ich účinnosť, takže jedinou možnosťou zrejme zostáva dôkladné sledovanie.

Záver

Riadenie osôb v kontakte s pacientmi s multirezistentnou tuberkulózou alebo extrémne rezistentnou TBC sa musí pridrižovať súhrnným individuálnym hodnotením rizika, v ktorom sa zohľadnia individuálne riziká a prínosy na základe zvážených výhod a nevýhod preventívnej liečby.

Je nevyhnutne potrebné uskutočniť ďalší výskum, predovšetkým v dvoch oblastiach: štúdie hodnotiace prínosy preventívnej liečby u kontaktných osôb pacientov s multirezistentnou tuberkulózou alebo extrémne rezistentnou TBC a analýza vynaložených prostriedkov k celkovému zisku pri zavedení preventívnej liečby v členských štátoch EÚ/EHP. Uvedomujeme si, že prebiehajú štúdie, ktoré zjavne podporujú využívanie preventívnej liečby, ich výsledky však musia potvrdiť väčšie štúdie a iné parametre. Navyše, možno budú k dispozícii ďalšie lieky na multirezistentnú tuberkulózu, v dôsledku čoho bude potrebné aktualizovať tieto usmernenia.